

DELO življenje

3/99

ZAJEC ALFONZ

LOŠKA C. 56

4226 ŽIRI

Poštnina plačana pri pošti

4226 Žiri

Ocena polletnih rezultatov poslovanja
**»Mislim, da nam kar dobro uspeva
 zastavljeno.«**

Kar dobro smo zakorakali v drugo polletje, zato je čas, da pogledamo, kako smo poslovali v prvi polovici leta.

V proizvodnji nam kar nekaj mesecev ni šlo tako kot bi si želeli. Zlasti v marcu, aprilu in maju sem velikokrat že kar s skrbjo pogledal na dnevne podatke o proizvedenih parih. Znova in znova je bil plan dosežen le okrog devetdeset procentov ali pa še manj. Za vzroke zaostajanja so mi navajali: enkrat uvajanje proizvodnje iz krasta (usnje posebne stopnje dodelave), drugič izpad brizgane obutve, tretjič slabo pripravo...

V juniju pa se je le obrnilo na bolje in v skupnem smo pod planom »samo« 3%, v primerjavi z lanskim letom pa smo naredili za 3% več. Proizvedli smo 216.646 parov športne obutve (6% več kot lani, a 8% pod planom) in 592.780 parov modne obutve (2% več kot lani in 1% pod planom). Upam, da bomo izpad naročil pri brizgani obutvi, ki nam bo delal težave tudi v drugem polletju, nadomestili in da se bomo proti koncu leta približali v planu zastavljenim številkom.

Prodajo med letom težje ocenjujemo kot proizvedene pare, saj kot »prodano« vodimo samo tisto, kar je bilo odpremljeno kupcem, ne pa tistega, kar je sicer prodano, a je še v našem skladišču. Tako smo prodali za 2.804.271.000 SIT, kar je 2% nad lanskim letom, a kar 9% pod planom. Športne obutve smo prodali 714.649.000 SIT (kar je 2% manj kot lani in 22% manj kot je bilo planirano), modne pa za 1.687.916.000 SIT (5% več kot lani in 10% manj kot je bilo planirano).

Podatke o boljših rezultatih kot lansko leto, a nedoseganju plana tako v proizvodnji kot pri prodaji ne moramo razumeti kot nerealno postavljen plan, temveč kot izredno slabo lansko leto. Plan je bil postavljen ambiciozno, a realno. V drugem polletju bomo napeli vse moči, da ga dosežemo. Odgovorni sodelavci mi zagotavljajo, da je doseg plana na vseh področjih, z izjemo brizgane obutve, kjer bomo izpad nadomeščali z dodatnimi naročili lepljene modne obutve, še vedno možen.

Naj ob zgornjih podatkih navedem še nekaj razveseljivih znakov. Pri pancarjih smo po lanskem neslavnem rekordu 60.000 parov, predvidno začrtali izdelavo 80.000 parov. Uspešno nam jih je prodati že nekaj več kot to – upam, da jih bomo tudi pravočasno naredili. Pri tekaškem programu smo planirali 310.000, konec julija smo imeli izdelanih okroglo 270.000 parov, do konca leta pa naj bi dosegli številko 290 do 300 tisoč parov. Od 110.000 planiranega trening programa imamo v rokah 90.000 parov. Rolerjev smo planirali samo 10.000. Toliko imamo tudi naročil za proizvodnjo prodali pa

Generalni direktor mag. Martin Kopač

samo jih 15.000. Tako bomo lepo zmanjšali tudi staro zalogo. Skupna ocena za program športne obutve je, da smo ga uspeli stabilizirati – sedaj pa samo previdno in uporno naprej.

Iz ostalih področij moramo omeniti uspešno opravljeno finančno prestrukturiranje. Dokončno smo pridobili dolgoročni kredit Evropske banke za obnovo in razvoj v višini 8 milijonov mark. Z njim smo vmili kratkoročne kredite domačih bank. 30. julija pa je Evropska banka za obnovo in razvoj vplačala 352.000.000 SIT za dokapitalizacijo. Ta sredstva bomo namenili izključno za investicije. In še ena prav dobra novica: stanje zadolžitve 30. junija je 17,8 milijonov mark. Vsa prejšnja leta ob tem času je bilo stanje kreditov med 21 in 22 milijonov mark.

Ob pogledu na preteklih šest mesecev in na najpomembnejše dogodke v Alpini ne morem mimo izjemne pridobitve na tehničnem področju. Kupili smo vodni rezalnik, ki bo za vzorce in male serije nadomestil klasično sekanje s sekalnimi noži in prešami. Nekdo je uvedbo tega stroja v naše tehnološke postopke primerjal s postavitvijo prve »cvikmašine«. Menim, da je primerjava kar primerna. Tako kot je v montaži nakopitje še vedno »alfa in omega«, tako s stališča tempa proizvodnje kot osnovnih pogojev za proizvodnjo kvalitetnega čevlja, je vodno in lasersko rezanje zgornjih delov osnovni predpogoj za sodobno računalniško proizvodnjo obutve. V Alpini hočemo biti tudi tukaj med naprednejšimi. Edino tako si bomo dolgoročneje zagotovili delo in kruh.

Moja kratka ocena polletnega poslovanja: Lahko bi bilo boljše, marsikaj se je zatikalo po nepotrebnem. A nisem nezadovoljen. Mislim, da nam kar dobro uspeva zastavljeno. Do konca leta ne bi smelo biti večjih odmikov od plana.

mag. Martin Kopač

**Mnogo stvari je za
 nami, mnogo pa nas
 še čaka**

Za nami je prvo polletje, ki je že nekaj pokazatelj, kakšen rezultat naj bi ob normalnem poslovanju dosegli ob koncu leta.

Za nami je uvedba davka na dodano vrednost, okrog katerega se je vrtelo mlado in staro, o njem so razmišljali strokovnjaki in laiki.

Za nami je tudi dolgo načrtovana dokapitalizacija. Vsaj glavni namen je dosežen. Od Evropske banke smo prejeli denar. Čaka nas še izdaja delnic in vpis v sodni register, toda to je le formalnost. Ni pa nepomembno, kako bomo denar porabili. To bo predvsem domena naših vodilnih mož in žena. Toda nek majhen delček k temu, da bo porabljen pravilno, s svojim odnosom do dela in premoženja lahko prispeva tudi čisto vsak izmed nas.

Za nami so tudi dopusti in radosti, ki smo jih preživljali v prostih dneh. Ali pa tudi ne. A večina je kljub temu užila teh štirinajst prostih dni. Kako smo jih preživeli, je bilo veliko odvisno od nas samih, nekaj pa tudi od naših zmožnosti. Gotovo bi si marsikdo želel, da bi si lahko privoščil več, toda življenje je lahko lepo na sto načinov, če le znamo in zmoremo ceniti to, kar imamo.

Torej, mnogo stvari je za nami, mnogo pa nas še čaka. Pred nami so nove naloge in izzivi. Napolnjeni z novo energijo in močjo se bomo spoprijeli z njimi. Obenem pa bomo zopet s hrepenenjem pogledovali na koledar in čakali, kdaj pride zopet kak prost dan.

Jožica Kacin

Spomin na poletje

Vodni rezalnik – pomembna pridobitev na področju sekanja materialov

Nadaljevanje izvajanja računalniško podprte proizvodne dejavnosti je tudi uvedba novega rezalnika na vodni curek, ki je bil nameščen v prostoru vzorčne proizvodnje pred dvema mesecema. Po začetnih, kar precejšnjih mehanskih težavah se delo počasi izboljšuje in računamo, da se bo stroj kmalu popolnoma vključil v proces vzorčnega in maloserijskega rezanja različnih materialov.

Stroj bo treba dobro izkoristiti. Na njem se bo rezalo v najmanj dveh izmenah, v konicah sezone pa celo v treh. Sistem je združljiv z našim CAD sistemom za modeliranje in pripravo za proizvodnjo in je logično CAM (računalniško podprta proizvodnja) nadaljevanje v prvi fazi proizvodnje – to je rezanja. Osnovi prihranek in hitrost se odražata v tem, da ni potrebno predhodno rezati nobenih šablon, niti izdelovati sekalskih nožev, kar pa ni zanemarljiv strošek. To je bil tudi eden od osnovnih razlogov za nabavo tega sistema, saj se lahko sedaj privoščimo občasno tudi manjšo količino modelov, z ne preveč velikimi stroški (brez sekala). Koristno ga lahko uporabimo pri ob-

likovanju in spreminjanju modelov, saj je neposredno preko mreže povezan z vsemi postajami modelirjev in ni potrebno prenašanje disket od postaje do postaje.

Sistem je razdeljen na tri delovne mize, ki se vrtijo za tretjino kroga ob enem pomiku. Istočasno, ko na prvi mizi prenesemo šablono na položeni material, se na drugi mizi izvaja predhodno položeno rezanje z vodnim curkom, na tretji mizi pa se pobirajo in zlagajo odrezani kosi ter namešča material za novo polaganje na naslednji prvi mizi. Najboljši izkoristek stroja je, če delata dva delavca hkrati. Eden prenaša, drugi pa razvršča odrezane kose, namešča nov material

»Prej smo sekali s sekali ali rezali na roko. Sedaj pa je vse vodeno računalniško. Prve dni smo se privajali, sedaj pa nam kar dobro gre. Delo je lažje, pa tudi hitrejše,« sta povedala Irena Primožič in Miha Vehar, ki sta v dopoldanski izmeni delala na tem stroju.

in označuje morebitne napake na njem. Ker vse skupaj deluje pod precej visokimi pritiski vode, je treba veliko pozornosti posvetiti vzdrževanju celotnega sistema, saj morajo vsi deli popolnoma tesniti. Če tesnenje ni zagotovljeno, lahko prihaja do problemov, ki jih je treba dnevno odpravljati. Glede na analizo

vode, ki jo imamo v Žireh, je potrebno uporabljati tudi mehčalec vode, ki vodo pripravi na s strani proizvajalca predpisane norme.

Upam, da v bodoče ne bo prihajalo do mehanskih težav in da bo rezalnik z vodnim curkom postal nepogrešljiv pri pripravi vzorcev in malih serij.

Miro Kavčič

Davek na dodano vrednost – red, disciplina in natančnost

V Sloveniji smo 1. julija letos prometni davek zamenjali z davkom na dodano vrednost (DDV). Podobno kot v državah Evropske unije je tako DDV tudi v Sloveniji postal obvezna oblika obdavčenja prometa blaga in storitev.

Trenutke pred 1. julijem so v vseh slovenskih podjetjih zaznamovale priprave na dan D(DV) in številni očitki državi, češ kaj vse je obljubljala davčnim zavezancem, pa je obljube eno za drugo prelomila. Nič ni bilo iz večkrat izrečenih obljub o brezplačnem izobraževanju in programski opremljenosti za DDV, o tem, kako bodo inšpektorji obiskovali davčne zavezance in jih izobraževali. Tudi obljuba države, da bodo podzakonski akti pripravljeni pravočasno, tako da jih bodo podjetja lahko proučila pol leta

pred uvedbo DDV in da bo letem pravočasno sledil tudi priročnik z vsemi podrobnimi pojasnili, ni bila izpolnjena.

Zakon o DDV je res bil sprejet v naglici, kar nekaj vprašanj še vedno tudi ni rešenih, vendar zdaj prav gotovo ni časa za zaostrovanje in kritiziranje. Zavedati se moramo namreč, da je DDV dinamični proces in da se s 1. julijem glavno šele začne.

Splošno o DDV

DDV je vstopenjski davek, ki se plačuje na vseh stop-

njah prometa oz. prodaje blaga in storitev. Plačujejo ga vsi: proizvajalci, trgovci in končni potrošniki. Davčni zavezanci (proizvajalci, trgovci) obračunajo le tisti del davka, ki se nanaša na dodano vrednost proizvoda ali storitve, končni porabniki pa ga plačajo v celoti.

Davčni zavezanec je vsaka oseba s sedežem ali prebivališčem v Sloveniji, ki neodvisno (samostojno) opravlja kakršnokoli dejavnost.

Z DDV se obdavči:

- dobava blaga,
- opravljanje storitev davčnega zavezanca v okviru njegove samostojne dejavnosti za plačilo,
- uvoz blaga v Slovenijo.

DDV ima dve davčni stopnji:

- osnovno, 19-odstotno

V.d. direktorice finančno računovodskega sektorja Mateja Debeljak

- znižano, 8-odstotno, ki med drugim velja za izdelke za prehrano ljudi in živali, zdravila in medicinsko opremo, gradnjo, obnovo in vzdrževanje sta-

kako POSLUJEMO

Sklepi nadzornega sveta, sveta delavcev, uprave, mnenja lastnikov, menagerjev, delavcev, sindikata...

novanj, javni prevoz potnikov, nastanitve v počitniških objektih in vstopnice za prireditve.

Verjetno najpomembnejša značilnost DDV je, da so blago in storitve vedno kupljeni z DDV, ki pa ga v večini primerov davčni zavezanec lahko obračuna kot terjatev do državnega proračuna (vstopni DDV). Ker DDV temelji na računih, isti račun za prodajalca pomeni obveznost za plačilo DDV (izstopni DDV), za kupca pa terjatev do države (vstopni DDV). Prodajalec mora v davčnem obdobju (enem mesecu) poračunati izstopni DDV z vstopnim. V primeru presežka izstopnega nad vstopnim DDV bo davčni zavezanec razliko plačal državi, v primeru presežka vstopnega nad izstopnim DDV pa bo razliko davčnemu zavezanцу država vrnila.

Obveznost obračuna izstopnega DDV torej temelji na izdanih računih in je neodvisna od tega ali je kupec račun plačal ali ne. Kupec na podlagi istega računa, ki mu ga je izdal dobavitelj, uveljavlja vstopni DDV in tako zmanjša svojo obveznost do države. Račun je torej izredno pomemben dokument. Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju: ZDDV) poleg določil o obveznosti izdajanja natančno predpisuje posamezne elemente, ki jih mora imeti račun oziroma katerikoli drug dokument, ki služi kot račun.

Zaradi neto sistema obračunavanja DDV ni strošek, ampak je obveznost do države. DDV s tem zagotavlja visoko nevtralnost, kar pomeni, da pri gospodarjenju nikomur ne daje oziroma ne jemlje konkurenčne prednosti. V skladu s študijo finančnih učinkov DDV, ki jo je pripravil Ekonomski inštitut Pravne fakultete, je bil slovenski izvoz zaradi sistema prometnega davka (v določenem delu je bil prometni davek strošek podjetja) v manj ugodnem tržnem konkurenčnem položaju v razmerju od 2-4%.

Priprave na DDV v Alpini

Zaradi najširšega vpliva uvedbe DDV (ne samo finančnega in likvidnostnega) na celovito poslovanje podjetja, smo se tudi v Alpini projekta DDV lotili celostno. Izdelali smo listo potrebnih aktivnosti s časovnim planom za njihovo izvajanje. Delo smo, v skladu z njegovo vsebino, smiselno porazdelili po posameznih

sektorjih, določili nosilce posameznih nalog in njihove odgovornosti. Pri tem smo zasledovali naslednje temeljne cilje:

- zagotoviti pravočasno opravljanje vseh kritičnih aktivnosti;

Z davkom na dodano vrednost se ukvarjajo tako v finančnem sektorju kot tudi drugod. Na sliki Fanči Vidmar, Tone Eniko in Anka Burjek

- opozoriti na zadeve, ki morajo po posameznih organizacijskih področjih potekati sočasno;
- opozoriti na nujnost zagotavljanja hitrega pretoka poslovne dokumentacije in s tem discipline, natančnosti in odgovornosti pri administraciji davka;
- vzbuditi zanimanje, odgovornost in tvorno sodelovanje vseh, ki jih uvedba DDV kakorkoli zadeva.

Delo je bilo usmerjeno predvsem v:

- zagotavljanje čim bolj kakovostne računovodske podpore;
- pripravo ustrezne računalniške oziroma informacijske podpore;
- ukrepanje za ohranjanje likvidnosti poslovanja;
- revizijo odnosov z dobavitelji (proučevanje plačilnih pogojev in primerjalni pregled cenovnih politik dobaviteljev);
- pregled bonitetne strukture kupcev in ločevanje glede na njihovo plačilno disciplino;
- pripravo novih izračunov;
- zagotavljanje natančnosti in odgovornosti pri administraciji davka ter s tem povezan pregled in dopolnjevanje ustreznih aktov in organizacijskih predpisov.

Poleg splošne priprave na uvedbo DDV je bilo potrebno v

prehodnem obdobju opraviti tudi vrsto nalog, ki so povsem prehodnega značaja. Na tem mestu omenjam predvsem različne popise blaga in dokončni obračun prometnega davka.

Priprave so posebej intenzivno potekale in še vedno tečejo povezane v računalniškem centru, v finančno-računovodskem sektorju, na področju uvozno-izvozne operative in v maloprodajni mreži.

Z izdajanjem pisnih navodil, pogovori in ustnim razlaganjem smo po posameznih sklopih sodelavce seznanjali z zahtevami in določili DDV, ki neposredno ali posredno zadevajo njihovo delovno mesto.

Kako smo v Alpini pripravljene danes?

Računalniški programi so v veliki meri prilagojeni zahtevam, ki jih na administrativnem in računovodskem področju zahteva zakonodaja. Računi v skladu z določili in zahtevami ZDDV se že izdajajo. Knjige vstopnih in izstopnih računov, ki so podlaga mesečnemu izračunu davčne obveznosti, se dnevno vsebinsko pregledujejo. Administrativno in računovodsko bomo pripravljene na prvi obračun DDV, ki ga bo potrebno oddati 31. avgusta 1999.

Skladno s črnimi napovedmi vpliva uvedbe DDV na likvidnost poslovanja, bomo v Alpini praviloma v vsakem obračunskem mesecu obračunali več vstopnega kot izstopnega davka. Posledično bomo torej do države izkazovali terjatev in nanjo naslavljali zahtevke za povračilo. Skladno z začetno poslovno dinamiko naj bi saldo terjatev do države iz naslova presežka vstopnega davka

konec decembra 1999 znašal okrog 860.000 DEM.

Bolj neposreden vpliv na likvidnost pa bodo predstavljali izdatki za vstopni DDV, ki ga bomo v okviru dogovorjenih rokov plačevali dobaviteljem. V posameznih mesecih bodo ti izdatki bolj ali manj pokrili s prejemki iz naslova izstopnega DDV, ki nam ga bodo nakazali naši kupci, vendar v skupnem lahko vendarle govorimo le o neto izdatkih. V obdobju od 1. julija do konca leta bomo zaradi DDV potrebovali dodatna sredstva v skupni višini približno 1.000.000 DEM.

Ker smo neto izvozniki, izvoz pa je oproščen plačila DDV, Alpina ne bo podvržena likvidnostnim pritiskom v tolikšni meri kot bo to primer v podjetjih, ki niso pretežni izvozniki oziroma sploh ne izvažajo. Dodatno zadolževanje iz naslova DDV tudi ne bo imelo večjega vpliva na raven celotne zadolženosti Alpine. Navkljub DDV bo ob začetni poslovni dinamiki zadolženost tudi v drugi polovici leta ostala na relativno precej nižjem nivoju kot v letih doslej.

Ostale aktivnosti, katerih rok izvršitve je bil 1. julij oziroma katerikoli minuli datum, so bile opravljene. Tudi zastavljene cilje dosegamo v skladu z začetno dinamiko.

Namesto zaključka

Edino učinkovito zdravilo zoper vse nevšečnosti, ki jih bo prinesel nov davek, je dobra priprava na vseh področjih organizacije. Pri tem ne pozabimo, da je DDV proces in da se za nas vse skupaj šele začne. Priprave se s 1. julijem niso končale, potrebno bo stalno izobraževanje ter dograjevanje in izpopolnjevanje. Spremembe bodo zahtevale dopolnitve zakonodaje, kakor tudi naše težnje po izboljševanju administracije.

Ob vseh nevšečnostih pa ne smemo pozabiti na dobre strani DDV. Konkurenčen položaj zaradi neto obračuna davka (DDV ni strošek, temveč le obveznost do države, če zanemarimo čas financiranja), priložnost za vzpostavitev novih odnosov z dobavitelji in večja administrativna enostavnost v primerjavi z dosedanjim sistemom prometnega davka, so le nekatere izmed njih. DDV je z nami; je dejstvo.

Mateja Debeljak

Ne smemo živeti v utvari, da Kitajci izdelujejo le cenene izdelke

Z vodjem razvoja športnega programa Janezom Novakom sva si ogledala sejem na Kitajskem v Guang Zhou, vzhodnoazijski sejem mode in usnja v Hong Kongu, obiskala sva nekaj dobaviteljev v Hong Kongu in na Taiwanu.

Ko se človek prvič odpravlja v ta konec sveta, je pod vtisom predsodkov, ki jih je dobil z evropskim gledanjem na to področje. Zato je presenečen, ko vidi drugačno podobo. Obiskala sva tri velika mesta, ki imajo okrog sedem milijonov prebivalcev. Države s tega področja so precej drugačne kot si predstavljamo v Sloveniji. Nanje gledamo preveč zviška, podcenjujemo. Dejstvo pa je, da Kitajska napreduje izredno hitro, ogromno je novih zgradb, na cestah je več avtomobilov kot koles, v proizvodnji so izredno učinkoviti in poceni. Trgovine v mestih so založene boljše kot pri nas s ponudbo v vseh cenovnih razredih. Splošni standard je res nižji od našega, vendar bistveno boljši kot v Ukrajini ali Rusiji. Gotovo je znotraj Kitajske drugače, vendar ogromno ljudi živi v velikih mestih, podeželje pa je neizčrpen bazen za pridno in

poceni delovno silo. Borba za obstoj in delo je kruta. Nekatere tovarne so organizirane kot taborišča, z železno disciplino, delovnim časom šestnajst ur dnevno, sedem dni v tednu, za plačo manj kot sto dolarjev na mesec. Kapitala iz Hong Konga ali Taiwana za nakup najsodobnejših strojev je dovolj, Taiwan ima visoko razvito industrijo računalništva, strojev in osnovnih materialov. Kombinacija poceni delovne sile iz Kitajske, odlične organizacije in surovin iz Taiwana ter poceni kapitala iz nizko obdavčenega Hong Konga, je lahko prvovrsten partner, če bomo začeli pravočasno in pravilno sodelovati, ali pa tekmeč, ki nas bo jutri uničil. Ne smemo živeti v utvari, da Kitajci delajo le cenene in slabe izdelke.

Kitajska je za nas nov izziv, zato smo se odločili, da jo obiščemo.

Že sedaj kupujemo blago za naše prodajalne iz tega dela sveta, vendar preko posrednikov. Toda zakaj bi plačevali posrednike tam, kjer to ni potrebno? Zato smo hoteli sami preveriti ponudbo in cene ter začeti z dogovori za neposredno dobavo.

Hoteli smo tudi preveriti možnost za sodelovanje v pro-

izvodnji pod našo blagovno znamko za rolerje in cenejši trekking. Dejstvo je, da pri proizvodih, ki se prodajajo v večjih količinah, nismo več konkurenčni. Naši tekmeči izdelujejo izdelke tam, kjer je ceneje.

Naš cilj je bil tudi ugotoviti, kako delajo naši tekmeči, ki tu že imajo proizvodnjo, kakšni so neposredni problemi in možnosti. Enkrat je potrebno narediti prvi korak. Prej ko ga storimo, prej bomo razumeli način njihovega dela, se zavedli naših sposobnosti, možnosti, pa tudi nevarnosti.

Seveda pa je sodelovanje s tako oddaljenimi kraji lahko tudi nevarno. Poslovne navade so tu precej drugačne, veliko je sumljivih firm, ki le trgujejo brez velikega kapitala in znanja o izdelku. Danes so, jutri jih ni več; skupaj z denarjem kupca.

Ob obisku sva se trudila najti take partnerje, ki se ukvarjajo tudi s proizvodnjo, ki že delajo z znanimi znamkami. Opravila sva veliko pogovorov na sejnih in z našimi partnerji ter obiskala različna podjetja.

Seveda se bo postavilo vprašanje, ali je taka pot upravičena, zakaj odpiramo vrata konkurenčni proizvodnji? Ali ne bi raje pro-

dajali našo proizvodnjo, več čevljev izdelovali sami, ne pa jih kupovali? Moj odgovor na to je zelo jasn. Mi se moramo izpopolniti tam, kjer se lahko tekmuje z ostalimi. Tam moramo biti med najboljšimi na svetu. Poiščimo svoje prednosti, ki pa niso več le v kvalitetni proizvodnji, spoštovanju rokov itd. To znajo tudi drugi. To je običajna stvar.

Naše prednosti so v blagovni znamki, lastnem razvoju (ki je še premajhen), mreži, distribuciji, predvsem pa moramo izkoristiti prednost, ki bo ostala: razdalja in s tem povezan čas za prevoz.

Prevoz do Evrope traja dober mesec in če zmoremo izdelati obutev (vključno z nabavo) v tem času, nas tu ne morejo ujeti.

Tako bomo še proizvajali. Kjer pa so nas Kitajci že prehiteli, se nima smisla spuščati v naprej izgubljeno tekmo. Če pa hočemo obdržati svojo blagovno znamko in s tem tudi del proizvodnje, razvoj, prodajo, trženje svoje blagovne znamke, se moramo sprijazniti s svetovnimi trendi. Bolje danes, kot jutri. Lahko bo prepozno.

Aleš Dolenc

V poletnih dneh priskočijo na pomoč pri delu tudi dijaki in študentje

Kot že vsa prejšnja leta, tudi letos v naših proizvodnih oddelkih v Žireh in v obratu Gorenja vas, v poletnih mesecih srečujemo mlade, nove obraze. Na delu je oziroma je bilo več dijakov in študentov, ki opravljajo redno počitniško prakso in počitniško delo. Sedemnajst naših štipendistov je na proizvodnih delih in v službah skupnega pomena opravljalo

redno počitniško prakso, ki je obvezna po štipendijski pogodbi. Nekaj od teh jih po praksi nadaljuje tudi s počitniškim delom.

Tako bo preko trideset dijakov in študentov, s počitniškim delom preko študentskega servisa, od junija do predvidoma septembra, zapolnjevalo potrebe po delavcih zaradi koriščenja rednih letnih

Včasih je potrebno očistiti tudi predele, za katere običajno zmanjka časa. Priložnost za to je med počitnicami, ko so to delo opravile dijakinje in študentke. Na sliki Tadeja Oblak

dopustov oziroma večjih potreb po delu, predvsem v oddelkih lahke in težke montaže ter na termoplastih. Nekaj delavcev je razporejeno tudi v druge oddelke kot na primer v vzdrževalno službo. Že iz izkušenj iz preteklih let vemo, da dijaki in študentje vestno opravljajo svoje delo ter so z njim zadovoljni. Poleg tega pa so veseli tudi plačila, ki jim pride še kako prav.

Res pa je, da vsi, ki bi želeli delati med počitnicami v Alpini, niso prišli na vrsto. Prijavljenih je bilo veliko več kot pa je bilo potreb.

Irma Dolenc

Združenje delničarjev štiriletno delovanje nadaljuje pod novim vodstvom

Da se bomo, zaradi uresničevanja skupnih interesov notranji delničarji medsebojno povezovali, smo se odločili nekaj mesecev potem, ko je Alpina postala delniška družba. Takrat je v združenje od 2093 delničarjev pristopilo kar 1882 delničarjev. V vseh teh letih, smo se sestajali pred vsako skupščino, se dogovarjali, kako bo vodja združenja zastopal naše interese na skupščini in dobili tudi marsikatero pomembno informacijo. Da sestanki niso bili zgolj formalnega značaja, gre zasluga tudi vodji združenja Jani Eržnožnik, ki je od članov uprave in nadzornega sveta zvalila tudi odgovore na tista vprašanja, ki jih sami nismo hoteli ali upali postaviti. Za uspešno delo, se ji je zahvalil tudi predsednik uprave, Marku Kavčiču in Adolfu Križnarju, ki bosta funkcijo vodje oz. namestnika združenja opravljal v naslednjem štiriletnem mandatnem obdobju pa je zaželel, da bi za četo uspešno delo še nadgradila.

Novi predsednik združenja je Marko Kavčič.

programu, izguba v firmi A&E, vrnitev sredstev državi, ki smo jih kot »pomoč« prejeli leta 1997. Da izguba za preteklo poslovno leto znaša 235 milijonov dolarjev, so pripomogli tudi zaostreni pogoji poslovanja v obutveni industriji in neugodna revalorizacija.

»Vzroki in posledice so znani, objokovanje preteklih dogodkov nam prav nič ne koristi. Vse svoje sile moramo upreti v sedanje in bodoče delo. Rezultati v prvem polletju letošnjega leta že kažejo, da je poslovanje na vseh osnovah trdnjše, planirano pa se odraža tudi v praksi. Uspelo nam je konsolidirati športni program, državi smo »pomoč« z obrestmi vred že vrnili, dogovori o usodi firme »A&E« so v zaključni fazi, v proizvodnji dajemo največji poudarek tehnološkemu napredku, maloprodajno mrežo pospešeno širimo in obnavljamo. Tako smo na pravi poti, da dosežemo za letošnje leto planiranih 700.000 DEM dobička.« Tako je lanko in letošnje poslovanje na sestanku združenja ocenil generalni direktor.

Uprava je združenju predlagala da podpre predlog skupščini o sprejemu letnega poročila in predlog, da se izguba preteklega leta pokrije v breme poslovnega rezultata v naslednjih petih letih. Tak način pokrivanja izgube je, tako po mnenju uprave kot nadzornega sveta, za Alpino najugodnejši. Na poslovno poročilo, je dal pozitivno mnenje

ukrepi za zmanjšanje, oziroma preprečitev nadaljnje izgube, niso bili dovolj koreniti. Ugotovili so, da tako ne gre več naprej. Delež Alpine v tej firmi je potrebno prodati, ali pa mora firma v stečaj oziroma likvidacijo. Odločitev je odvisna samo še od višine stroškov, ki jih spremlja naš umik iz tega podjetja. Seveda pa se istočasno iščejo tudi prodajne poti, ki bi ohranile naš delež na nemškem trgu. Nekaj pripomb je bilo na združenju tudi na stroške prenavljanja maloprodajne mreže. Generalni direktor je poudaril, da se bo maloprodajna mreža obnavljala in širila po planu. Še naprej bomo enotnemu izgledu naših prodajal posvečali posebno pozornost. Med proizvajalci opreme bomo poiskali več ponudnikov, pri tem pa upoštevali, da morata podoba in kvaliteta, ki smo jo pri opremljanju že dosegli, ostati. Tudi to pot se ni moglo mimo plač, ki še vedno krepko zaostajajo za republiškim povprečjem. Plače se dvigujejo le toliko kot to določa zakon. Po mnenju delavcev ne bi smele ostati na tej ravni na račun boljšega poslovnega rezultata. Plače bi morale dosegati vsaj 85% republiškega povprečja, šele potem se v primeru dobička, lahko pogovarjamo tudi o

(nadaljevanje na 6. strani)

Zasedanje skupščine 31. avgusta

31. avgusta 1999 ob 13. uri je v sindikalni dvorani Alpine sklicano 7. zasedanje skupščine.

Na skupščini se bo sprejemalo poročilo o poslovanju za leto 1998, sklepalo o kritju izgube, ki za preteklo leto znaša 235.476.192,00 SIT, imenovalo revizorja za leto 1999, volilo nove predstavnike kapitala v nadzornem svetu za naslednje štiriletno mandatno obdobje in odločalo o spremembah statuta družbe.

28. julija je bil tudi sestanek združenja, na katerem so člani podprli vse sklepe, ki jih uprava in nadzorni svet predlagata za sprejem na skupščini. Tudi tokrat za udeležbo in glasovanje na skupščini lahko pooblastite vodjo združenja. V ta namen, so vsi notranji delničarji že prejeli pooblastila. Vodja združenja Marko Kavčič bo na skupščini glasoval v skladu z navodili, ki mu jih boste dali v pooblastilu. Rok za vrnitev pooblastil za upokojence in bivše zaposlene je 16. avgust, za zaposlene pa 23. avgust. Če se skupščine želite udeležiti osebno, to vpišite v pooblastilo. Tako izpolnjeno pooblastilo se bo upoštevalo kot osebna najava za skupščino.

Marinka Tušek

Svoje delnice je prodalo 352 delničarjev. Alpina ima trenutno 1.741 notranjih delničarjev. Od tega jih je 1.629 članov združenja.

Na delovanje združenja je v tem času posegla tudi zakonodaja. Tako je združenje postalo oblika medsebojnega obveščanja in oblikovanja stališč, ki jih bomo člani, posamično, preko navodil v pooblastilih vodji združenja, uveljavljali na skupščini. Temu primerno bo potrebno na novo urediti tudi pravila delovanja združenja. Odločili smo se, da ne bomo hiteli, zato smo zadnji sestanek izpeljali kar »malo po domače«. Ker želimo, da bi združenje sledilo svojemu osnovnemu namenu (obveščnost članov), smo že za ta sestanek opustili udeležbo preko pooblaščenca. Možna je bila le osebna udeležba, glasovanje pa je v primerjavi s prejšnjimi sestanki potekalo malce manj formalno.

Kot je že običajno, je bilo na sestanku združenja obravnavano gradivo, pripravljeno za 7. zasedanje skupščine, ki bo 31. avgusta. Generalni direktor mag. Martin Kopač je predstavil poslovanje Alpine v preteklem letu in pri tem navedel glavne vzroke, zaradi katerih smo preteklo poslovno leto zaključili z izgubo; izpad prodaje na športnem

(nadaljevanje s 5. strani)

njegovi delitvi. Tudi generalni direktor se je strinjal, da med plačami in kapitalom mora obstajati določeno razmerje in da bodo rezultatu primerno sledile tudi plače. Da zadovoljen delavec lahko boljše dela in tudi več naredi, bodo po mnenju generalnega direktorja razumeli tudi lastniki.

Člani združenja so po razpravi o poslovnem poročilu in kritju izgube za leto 1998 podprli pred-

loge sklepov, ki sta jih uprava in nadzorni svet pripravila za sprejem na skupščini. V nadaljevanju so podprli še predlog nadzornega sveta, da se za revizorja družbe za leto 1999 imenuje revizorska hiša Deloitte & Touche in predlog o izvolitvi novih predstavnikov kapitala v nadzornem svetu. Po predlogu nadzornega sveta, naj bi skupščina za nadaljnje obdobje štirih let v nadzorni svet izvolila Iljo Mediča, Deana Premika in Viktorja Žaklja.

Zaradi potreb, ki jih narekuje poslovanje družbe, je uprava predlagala tudi spremembe statuta, ki se nanašajo na razširitev dejavnosti. Poleg tega pa je zaradi prenehanja veljavnosti, potrebno črtati tudi nekatere določbe, ki se nanašajo na zakonsko omejitev delnic in na označevanje delnic po določbah zakona o lastninskem preoblikovanju. Uvaja pa se tudi obvezna najava udeležbe delničarjev na skupščini. Tudi predlog sprememb statuta je združenje v celoti podprlo.

Čeprav je bila na združenju udeležba slaba, bilo nas je komaj za dober mešani pevski zbor, je združenje pod taktirko novega vodje Marka Kavčiča, delovalo ubrano. Zaključili smo z upanjem, da bo letošnji poslovni rezultat poplaval grenkobo preteklega leta, in da se ob naslednjem srečanju ne bomo več ukvarjali s tem, kako pokriti izgubo, temveč kako ustvarjeni dobiček tudi deliti.

Marinka Tušek

Najboljši slovenski tekmovalci in trenerji v nordijskih disciplinah bodo vadili z našimi rolerji

Čeprav je vroče poletje, tekmovalci v zimskih športnih ne počivajo. Vsaj tako so povedali, pa tudi sami smo se o tem prepričali, ko so v vročem julijskem dopoldnevu obiskali Alpino. Prišli so skoraj vsi najboljši smučarski skakalci in tekmovalci v nordijski kombinaciji skupaj s trenerji in vodstvom. Manjkal pa je Žirovec Jure Kosmač, ki je bil kot je povedal trener, na obvezni praksi.

Goste je najprej sprejel vodja marketinga Tone Kavčič. Fantom je povedal nekaj o Alpini in o njenih izdelkih s poudarkom na rolerjih. Del treninga za te discipline poteka tudi z rolerji, zato so si jih reprezentanti po poprejšnjem preizkusu tudi izbrali. Na ogled po proizvodnji jih je odpeljal vodja športnega programa Zvone Kopač. Najbolj prisrčno pa je bilo srečanje s vodjem domače prodaje Primožem Kopačem. Primož je tako rekoč eden izmed njih, saj je bil pred leti tudi sam član slovenske skakalne reprezentance. Pa tudi sedaj skakanja še ni čisto obesil na klin. Lani je tekmoval na državnem prvenstvu na devetdeset metrski skakalnici v Mislinjah. In pravi, da upa, da se bo drugo leto še večkrat pomiril z najboljšimi.

Matjaž Zupan je trener skakalcev iz Dupelj, ki ima za seboj skakalno kariero z vrhuncem 1988 v Calgaryu, kjer je s Primožem Ulago, Matjažem Debelakom in Miranom Tepešem osvojil srebrno kolajno v ekipnem tekmovalstvu.

Delo življenje: Matjaž Zupan, kaj skakalci sploh počnete v teh vročih dneh?

Matjaž Zupan

Matjaž Zupan: Sedaj imamo priprave pred prvimi poletnimi tekami svetovnega pokala. Prva tekma bo v Hinterzartenu, sledi pa še nekaj poletnih tekem. Tako bodo počitnice šele konec avgusta. Res je, da so se premaknile v konec poletja, vendar prej ni bilo možno. Počitnice bodo fantje preživeli vsak po svoje. Že tako smo od novembra do marca zelo veliko skupaj.

Delo življenje: V avgustu pravi, da bodo prve tekme. Kako so fantje pripravljeni?

Matjaž Zupan: Fantje ves čas pridno trenirajo. Najboljši je trenut-

Naši najboljši skakalci in tekmovalci v nordijski kombinaciji s trenerji in vodstvom, ter spremljevalci iz Alpine

no Damjan Fras. Tudi Blaž Vrhovnik je uspešen. Peter Žonta je imel zvit gleženj, sedaj pa že trenira. Primož Peterka še vedno niha v formi. Vidi se, da je imel neko globljo krizo, vendar se z njo spoprijema in upam, da mu jo bo s trdim delom in vztrajnostjo uspelo premagati.

Delo življenje: Kako da ste se odločili za rolerje?

Matjaž Zupan: Uporabljamo jih pri treningih. Rolerji so primerni za razvijanje več različnih sposobnosti, ki so potrebne pri tem športu. Predvsem jih uporabljamo pri motorični pripravi. Z njimi igramo hokej. Rabimo jih tudi za posnemanje skokov. Vesel sem, da imamo slovensko podjetje, ki izdeluje rolerje in ki je tako prijazno, da nam je priskočilo na pomoč.

Danilo Pudgar vodja reprezentanc in glavni trener v nordijski kombinaciji. Marsikdo se Danila Pudgarja spominja kot uspešnega skakalca, ki je leta 1972 na olimpijskih igrah v Sapporu dosegel osmo mesto. Povedal je, da je tekmoval tudi na naši skakalnici v Račevi in da spremlja tudi razvoj in rezultate žirovskih skakalcev. Tako mu naš kraj in dolgoletna tradicija tega športa v Žireh, niso neznanec.

Delo življenje: Kakšne načrte imate letos kombinatorci?

Danilo Pudgar: Letos glede na to, da ni nobenega svetovnega prvenstva ali olimpijskih iger, želimo, da bi se še kdo od naših tekmovalcev uvrstil med najboljše; to je v sve-

tovnj pokal A. Tu mislim predvsem Romana Perka in Gorazda Robnika. Andrej Jezeršek je že dosegel ta uspeh in bo sezono začel med najboljšimi. Pogoji za tekmovalce v svetovnem A pokalu je čim več uvrstitev do desetega mesta.

Danilo Pudgar

Drugi cilj je povezan s klubskim delom in interesom mladih skakalcev za nordijsko kombinacijo. Čim več mladih skakalcev želimo pridobiti za ta šport.

Delo življenje: Med vami je tudi Žirovec Jure Kosmač?

Danilo Pudgar: Jure je tekmoval v članski A reprezentanci. Letos smo ga zaradi ciljev mladinske reprezentance, ki želi poseči po najvišjih rezultatih, uvrstili v mladinsko ekipo. Tu se namreč ustvarja neko jedro, za katero računamo, da bo sposobno doseči najboljša mesta in poseči tudi po kakšni medalji. Jure je dosegel ve-

Da je bil Primož Kopač res eden izmed njih, dokazujejo tudi njegovi rezultati. Na mladinskem svetovnem prvenstvu v Wangu na Norveškem je leta 1998, skupaj s Francijem Petkom, Goranom Janusom in Marjanom Kroparjem, dosegel ekipno drugo mesto, med posamezniki pa je bil šesti.

Leta 1992 je bil tudi član prve olimpijske reprezentance v samostojni Sloveniji v Albertvillu v Franciji. Poleg njega so tekmovali še Franci Petek, Samo Gostiša in sedanji pomočnik trenerja Matjaž Zupan. Ekipno so osvojili šesto mesto. Primož Kopač je bil šestindvajseti.

lik napredek. Ima še veliko rezerve pri skokih, teče pa zelo dobro.

Poleg Jureta Kosmača sta v mladinski reprezentanci še Andrej Jezeršek in Marko Šimic. Za četrtega je več kandidatov, kar je razveseljivo. To je znak, da imamo dobre možnosti za naprej.

Delo življenje: Boste trenerji in tekmovalci našli tudi kaj časa za dopust?

Danilo Pudgar: Vse leto delamo po vnaprej določenih programih in tako se za vsakega posebej dogovorimo tudi za proste dneve. Fantje jih preživljajo vsak po svoje. Enako trenerji. Jaz bom odšel na dopust prve dni avgusta. Tekmovalci pa tudi ob prostih dnevih ne smejo povsem prenehati s pripravami. Vsak dan morajo opraviti najpomembnejši obvezni program. Ta pa obsega tudi rolanje, saj je ta šport podoben smučarskemu teku.

Delo življenje: Ste preizkusili naše rolerje?

Danilo Pudgar: Ja, sem. Zelo so obvladljive. Nisem pa specialist za ta šport. Upam, da bomo zadovoljni in da bomo še naprej uspešno sodelovali. Ponosni smo, da imamo domače podjetje, ki ne izdeluje samo zimske opreme, ampak tudi opremo, ki jo lahko uporabimo za prosti čas in rekreacijo in pa seveda za naše priprave.

Goarzd Robnik je član slovenske A ekipe v nordijski kombinaciji. Doma je iz Mislinje. V prihajajoči sezoni bo tekmoval v svetovnem B pokalu. Zase je izbral rolerje ORX 55.

Goarzd Robnik: »Naša tekmovalna disciplina obsega skoke na devetdeset ali sto dvajset metrski skakalnici ter smučarski tek pri mladincih na deset in pri članih na petnajst kilometrov. Rolerje uporabljamo za trening, poleg tega pa na

Tekmovalci so rolerje najprej pomerili, nato pa tudi preizkusili

Rolerji so izbrani. Za spomin še fotografija. Na njej so: Damjan Fras, Goarzd Robnik, Matjaž Zupan, Primož Kopač, Peter Žonta in Primož Peterka

Fantje so si z zanimanjem ogledali tudi proizvodnjo

Damjan Fras: Upam, da bom dobre rezultate sposoben dosegati na tekmah FIS-Grand prix, ki se začneja v avgustu. Na kontinentalnem poletnem pokalu bi rad dobil potrebne točke, da bi imel v glavni sezoni boljši položaj. Drugače mislim, da sem kar v dobri formi. Na treningih skačem bolj kot na tekmah, vendar upam, da bom tudi na tekmah uspel.

Kar pa se tiče rolerjev, sem vzel tiste za hokej. Izgledajo dobre, zdaj pa jih moramo preizkusiti še v praksi. Mislim, da bo.

Počitnice pa pridejo na vrsto šele konec avgusta. Na morje bom goto-vo šel, kam in kako pa še ne vem točno. Ne planiramo tako naprej.

Fantje, hvala za pogovor. Hitro je minil čas, prebit z vami. Še t.i. gasilska slika pred Alpino za pozdrav in smučarska elita se je začela razhajati vsak v svojo smer. Nekateri starejši so se posedli v avtomobile, drugi v kombije, ki so jih vozili trenerji, večini najbolj znani in legendami Primož Peterka pa je odbrzel s svojim motorjem. Pa še nekaj mi je ostalo v lepem spominu. Fantje so bili kljub temu, da so goto-vo že nekoliko naveličani takih in podobnih sprejemov in da je to del njihovih obveznosti, nasmejani in prijazni. Nihče ni kazal naveličanosti, še celo več. Z zanimanjem so si ogledali tudi proizvodnjo in vprašali marsikatero podrobnost. Fantje niso le zvezdniki, kar so vsekakor tudi in si nekaj take pozornosti tudi zaslužijo. So tudi prijetni fantje, ki so med drugim hudo-mušno povprašali za primeren lokal, kjer si bodo brez obveznosti privoščili še nekaj čisto zase.

Fantje, veliko uspehov. In dobro rola-ajte, na naših rolerjih, ali brez njih, na tekmah in skozi življenje.

Jožica Kacin

Goarzd Robnik

njih tudi tekmuje. Rolal sem že z rolerji drugih znamk, vendar mislim, da so vaši boljši. Dovolj so hitri in zelo gibljivi. Upam, da bodo dobri.

Delo življenje: Primož Peterka, kako ste zadovoljni z našimi rolerji?

Primož Peterka

Primož Peterka: »Dobre so, hitre. Na rolerjih kar veliko treniramo. Letos sicer še nismo, sedaj pa, bomo seveda z njimi tudi trenirali. Treninge imamo kljub poletju vsak dan, izjema so le vikendi, sobota in nedelja. 7. avgusta

Damjan Fras

imamo prvo poletno tekmo v Hinterzartenu v Nemčiji. Od 24. avgusta naprej pa bom imel nekaj počitnic.

Delo življenje: Damjan Fras, trener je povedal, da ste v dobri formi, kaj mislite vi?

Uradni del je zaključen. Sedaj pa na motor; kdo drug kot Primož Peterka.

Tudi za delo sveta delavcev je zelo pomembno znanje

Konec julija je svet delavcev v sodelovanju s svobodnim sindikatom za člane sveta delavcev v Sindikalni dvorani Alpine organiziral predavanje o delavskem soupravljanju. Predaval je Milan Utroša, izvršni sekretar v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki se še posebej ukvarja s področjem delavskega soupravljanja. Vabljeni so bili člani sveta delavcev in predstavniki svobodnega sindikata Alpine ter delavski direktor in direktor sektorja za splošne in kadrovske zadeve Zoran Kopač. Alpino je ob tej priliki obiskal tudi predsednik Sindikata tekstilno predelovalne industrije Slovenije Anton Rozman in predsednica območnega sindikata Škofje Loke Milena Sitar.

Milan Utroša je v začetku povedal, da je soupravljanje neločljivi del ekonomske demokracije ter nadaljeval: »Soupravljanje je treba dvigniti na tako raven, da bosta vpliv kapitala in dela pri sprejemanju najpomembnejših tako poslovnih kot razvojnih odločitev uravnotežena.« Zakon delavcem ne nalaga obveznega sodelovanja pri upravljanju, ko pa se za to odločijo, za tako podjetje veljajo določila Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Ob tem je povedal, da v sedemletni praksi, odkar se ukvarja s tem področjem in odkar velja ta zakon, pozna le dva primera, kjer so se delavci sestali in se odločili, da ne bodo izvolili sveta delavcev.

Opozoril je tudi na razliko med sodelovanjem pri upravljanju kot delavec in kot lastnik. Lastniki odločajo na skupščini, ostale funkcije upravljanja pa opravlja uprava, ki jo nadzira nadzorni svet. Delavci pa sodelujejo pri upravljanju na podlagi pooblastil, ki jim jih daje Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Zato je zelo pomembno, da delavci poznajo svoje pravice, ki jih imajo na podlagi zakona, obenem pa tudi določila aktov, ki so sprejeti v podjetju.

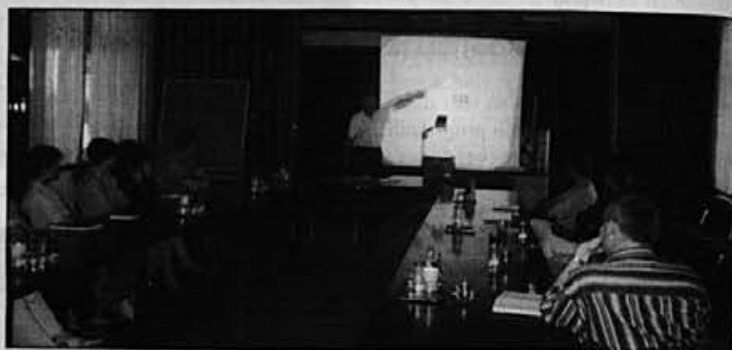
Dosedanje izkušnje na tem področju so pokazale, da delavci kar dobro poznajo kolektivne pravice pri sodelovanju pri upravljanju. To so pravice v zvezi s svetom delavcev, sodelovanjem predstavnikov delavcev v organih družbe. Manj pa vedo o možnostih za uresničevanje individualnih pravic.

Tako ima delavec posameznik pravico do pobude in odgovora na to pobudo, če se to nanaša na njegovo delovno mesto ali okolje, kjer dela, pravočasno mora biti obveščen o spremembah na svojem delovnem

področju, pravico ima povedati mnenje, ki se nanaša na njegovo delovno področje ter zahtevati, da mu delodajalec ali od njega pooblaščen delavec pojasni vprašanja s področja plač in delovnih razmerij ter vsebino tega zakona. Delodajalec mora delavcu odgovoriti na pobude najkasneje v enem mesecu. Milan Utroša je tudi povedal, da se lahko vsak delavec obrne tudi na svet delavcev in preko njega skuša uresničiti svoje pravice. Predlagal je, naj bi svet bolj podrobno spremljal uresničevanje pravic, tako da bi se o tem vsaj enkrat letno pogovorili na eni izmed sej.

Zaradi volitev novih članov nadzornega sveta je prisotne zanimalo tudi to področje. Utroša je tudi na podlagi lastnih izkušenj, ki jih ima kot član nadzornega sveta predstavnik delavcev v nekem podjetju in na podlagi izkušenj, ki si jih je pridobil s poznavanjem razmer v drugih državah, predlagal t.i. kombinacijo notranjih in zunanjih članov, predstavnikov delavcev, to je tistih, ki so v podjetju zaposleni, ker dobro poznajo problematiko, ter zunanjih, ki zaradi neobremenjenosti z notranjimi razmerji lažje nastopajo z določenimi zahtevami. Utroša se zavzema za sodelovanje sveta delavcev s predstavniki delavcev v nadzornem svetu. Ob tem pa je opozoril, da vsak član nadzornega sveta samostojno odgovarja za svoje odločitve in se mora tudi po svoji presoji odločiti, kako bo glasoval na nadzornem svetu.

Utroša je spregovoril tudi o povezovanju sindikata in sveta delavcev. Povedal je, da je to povezovanje nujno, vendar je treba upoštevati različni vlogi teh dveh organov. Svet delavcev se giblje v nekonfliktni sferi, kar pomeni, da se posluša

Udeleženci seminarja so slišali kar nekaj zanimivih napotkov.

Milan Utroša: Soupravljanje je zaživelo. Teče njegovo šesto leto življenjske dobe.

Jaz pravim: 'Otrok se je rodil pred šestimi leti. Shodil, spregovoril za znava okolje, manjka pa mu še precej prakse, da bo postal odrasel človek.'

Delavskim predstavnikom se daje vedno bolj pomembno vlogo, v kar silijo tudi trenutne gospodarske razmere. Vidim pa dva temeljna problema:

1. Delodajalci čutijo še vedno preveč odpora za sodelovanje s to strukturo. Sistem čutijo kot moteč člen pri poslovanju, prav tako delovanje sveta delavcev in predstavnikov delavcev v nadzornem svetu.

2. Na strani delavcev pa je prenizka stopnja usposobljenosti za opravljanje tako odgovornih nalog kot je član nadzornega sveta in sveta delavcev. Vendar se stvari spreminjajo na bolje. Kljub temu pa je vprašanje, če bo kdaj znanja dovolj.

Milan Utroša

dogovorov, pogovorov, zahteva obveščenost, sindikat pa ima v primeru, da je to potrebno, tudi druge vzvode.

Poudaril pa je, da je svet delavcev organ, ki so ga izvolili delavci in da se morajo člani tega tudi zavedati. To pomeni, da mora biti vzpostavljen nek stalni sistem sodelovanja med delavci in člani sveta, da morajo eden drugega obveščati ali kot je dejal: »Ne delujte mimo volilcev, drug drugega potrebuje.«

Jožica Kacin

Svet delavcev že na začetku zelo dejaven

Peter Trček ima osemnajst let delovne dobe, vso v Alpini. Po poklicu je avtomehaničar, dela pa v vzdrževalni službi, kjer je zadolžen za vzdrževanje strojev v termoplastih in na brizgani obutvi. Že prvi mandat je bil član sveta delavcev. V njem tudi aktivno sodeloval. V drugem mandatu je bil spet izvoljen in kot eden izmed štirih članov sveta delavcev, ki so bili člani sveta, že v prejšnjem mandatu, postal tudi predsednik za naslednje štiriletno obdobje.

V tem mandatu bomo delali v skladu z možnostmi in pristojnostmi, ki jih opredeljuje Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Zakon obsega

Zakaj se spleča biti član sindikata?

Anton Rozman je od letošnjega januarja profesionalni predsednik Sindikata tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije s sedežem v Ljubljani. Dva mandatna obdobja je bil predsednik sindikata v Peku.

Delo življenje: Kateri nalogi Sindikat tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije namenja največ pozornosti?

Anton Rozman: Delo je razdeljeno na veliko področij kot so dogovarjanje in sprejemanje kolektivne pogodbe, socialnega sporazuma, politike plač, zakonodaje, ki vpliva na socialni in materialni položaj delavcev, gospodarska situacija, razvoj in položaj panoge, sodelovanje s socialnimi partnerji, s sindikati drugih držav, športno udejstvovanje itd.

So pa tudi primeri, ko pride do stavke, stečajev ali drugih nesporazumov. Takrat moramo hitro ukrepati. Včasih je dovolj, da pomagamo sami, včasih pa je potrebno poiskati tudi pomoč zunanjih sodelavcev.

Naša največja naloga je gotovo sprejemanje in organiziranje izva-

Anton Rozman

janja kolektivne pogodbe naše dejavnosti. Kolektivna pogodba je bila sprejeta januarja 1998 in bo veljala še nekaj časa. Glavna skrb pa je spremljanje njenega izvajanja. Lahko rečem, da je raven pravic sorazmerno nizka, pa še te pravice se v celoti ne spoštujejo. Nekateri nam očitajo, da je naša kolektivna pogodba slaba, vendar so prav sindikalni zaupniki tisti, ki morajo v boj za dosledno spoštovanje vsaj s pogodbo dogovorjenih pravic. Veseli smo

vsake pobude, ki bo pripomogla, da bo naslednja pogodba dejavnosti boljša.

V postopku sprejemanja je kar nekaj zakonov, ki bodo vplivali na položaj delavcev. To so Zakon o delovnih razmerjih, pokojninski zakon, zakon o zdravju in varstvu pri delu. Tudi naš sindikat sodeluje s predlogi in amandmaji.

Kot rdeča nit se vleče zaskrbljajoče stanje naših branž, ki so kapitalno šibke, delovno intenzivne, izvozno naravnane in premočno obremenjene z davki in prispevki. Zato se ves čas zavzemamo za sprejem nekaterih ukrepov. Odbor za gospodarstvo pri Državnem zboru je potrdil neke rešitve in predlagal vladi, da jih sprejme, vendar se to še ni zgodilo.

V tem času bila tudi zamenjava na ministrstvu za gospodarske dejavnosti in zato še ne vemo, kako bo nova ministrica pripravila in vodila industrijsko politiko. Pozdravljamo pa novice, ki govorijo, da bo čevljarstva in tekstilna industrija deležna ukrepov za izboljšanje stanja. Kakšni bodo ti ukrepi pa ne vemo!

Delo življenje: Kaj je po vašem mnenju prinesla sprememba družbeno političnega sistema in kako gledate na tranzicijo?

Anton Rozman: Odločitev je bila tedaj jasna in podprta z veliko večino. Ali smo se takrat zavedali, kaj bo to pomenilo. Verjetno ne, ali pa stvari niso šle v želeni smeri.

Za nas je najpomembnejše lastnjenje podjetij. Če gledamo tako, da je velika večina kupila s certifikati lastno podjetje, lahko rečemo, da smo vsi kapitalisti. Kaj imamo od tega, pa sami najbolje veste. Dobro pri tem je, da smo v podjetjih vsaj »zraven«, da vemo, kaj se dela in če imamo lastniški delež, tudi odločamo. Dobro je, da imamo v podjetjih soupravljanje in smo pripravljeni dane možnosti tudi izkoristiti.

Tranzicija nam je odprla oči in nas postavila na trg. Treba se je boriti za čim večji tržni delež, tako doma kot na tujem. Če zamudiš te ni več. Prehod je prinesel čedalje večje razlike med ljudmi, borbo za denar, tudi preko razumnih meja. Najbolj me moti to, da delavci nismo več vredni in smo samo strošek, pa še to prevelik. Vedno in povsod nam pravijo, da delajo drugod ceneje. To je sicer deloma res, vendar ta resnica zame ni edina.

Delo življenje: Včasih smo bili vsi člani sindikata, sedaj pa se vsak sam odloči za članstvo. Kaj menite, zakaj se spleča biti član sindikata?

Anton Rozman: Delavci, se morajo zavedati, da sindikatu ni vseeno, kaj se dogaja v podjetju, državi. Sindikat se bori za uveljavitev pravic delavcev in večji s smo, odločnejši smo, večja je možnost za uspeh. Vemo, da je za to pomembno združiti znanje, strokovnost različnih

(nadaljevanje na 10. strani)

več poglavij in govori o postopkih volitev, okvirih delovanja, pristojnostih, financiranju, delovanju v organih družbe, predvsem pa so pomembni člani, ki govorijo, o čem mora delodajalec obveščati svet delavcev, se z njim skupno posvetovati in kaj mora dati v soodločanje. Opredeležena je tudi možnost zadržanja odločitve sklepov delodajalca. Če ne pride do dogovora, vprašanje lahko reši arbitraž, dopustna pa so tudi druga pravna sredstva.

Vlogo sveta delavcev nam je na predavanju o sodelovanju delavcev pri upravljanju lepo pojasnil Milan Utroša, ki je povedal, da se svet giblje v nekonfliktni sferi kot so dogovor in pogovor, sindikat pa ima tudi drugačne vzvode. Zato je tudi zelo pomembno, da bomo ločili te različne vloge. Ševeda pa je potrebno, da delo organiziramo tako, da s sindikatom stalno sodelujemo, saj skupaj lahko rešimo marsikak problem. Tudi sodelovanje z upravo je zelo pomembno. Mislim, da imamo tako z enim kot drugim dobre odnose in da bo tudi naprej tako. Uprava se je pripravljena vedno pogovarjati z nami. Enkrat mesečno imamo skupaj s predstavniki sindikata v podjetju tudi sestanek s predsednikom uprave. Na njem se pogovorimo o poslovanju, problemih, ki pestijo nas

Predsednik sveta delavcev Peter Trček

delavce. Predsednik uprave nas seznanja s tekočimi zadevami in mislim, da je tak način dober.

Svet delavcev poleg nalog in pristojnosti, ki so določene z zakonom opozarja na nepravilnosti in se zavzema, da se te tudi čimprej odpravijo. Pohvalno je, da predsednik uprave pride kdaj pa kdaj tudi v proizvodnjo, kjer si ogleda potek dela in se neposredno seznani s stanjem v podjetju. Tako lahko lažje posreduje pri rešitvi določenih zadev.

Od uprave pričakujem, da bo še naprej zagotavljala delo za vse zaposlene. Obenem pa tudi, da bomo počasi dosegli take rezultate, da se bo začel

Po uradnem delu seminarja pa še posvet v ožjem krogu

tudi trend postopnega povečanja naših plač z večjim tempom. Mislim, da smo zaposleni (z izjemami kot povsod) v Alpini sposobni delavci, uprava pa mora to izkoristiti in poskrbeti za to, da bodo delavci s pogoji dela in na koncu tudi s plačilom za opravljeno, zadovoljni.

Do sedaj smo imeli dve seji sveta delavcev, na katerih je bilo obravnavano kar veliko zadev.

Z upravo smo podpisali Sporazum o sodelovanju delavcev pri upravljanju in sprejeli Poslovnik sveta delavcev. S tem so zagotovljeni glavni pogoji za naše nadaljnje uspešno delo. Izvolili smo delavske predstavnike v nadzorni

svet. Upamo, da bomo tudi z njimi dobro sodelovali. Kako bo sodelovanje potekalo, se bomo še posebej dogovarili.

Vse zaposlene bi rad še opozoril, da so seje sveta delavcev javne, razen v primeru, če se obravnavajo zadeve, ki so zaupne narave, kar pa se v dosedanjih štiriletnih praksah ni zgodilo.

Zato vabim vse, da se seji tudi sami udeležite. Lahko pa se z določenimi pobudami in vprašanji obrnete tudi na člane sveta delavcev in skupaj bomo skušali rešiti kak problem. Svet delavcev je pripravljen na sodelovanje z vsemi. Upamo, da nam bo to tudi uspevalo.

Peter Trček

(nadaljevanje z 9. strani)

poklicev in da je le tako možen tudi uspeh.

Financiramo se iz članarine, ki je edini vir dohodka. 45 % članarine ostane sindikatu podjetja in z njo razpolaga v skladu z načrti in usmeritvami. Preostali del pa gre na skupen račun pri Delavski hranilnici za financiranje sindikalne organizacije tako območja, republiškega odbora in zveze.

Članarina pa je namenjena tudi za solidarnostni, stavkovni in rezervni sklad, za pravno pomoč, izobraževanje, športna in kulturna srečanja ipd.

Tudi naši socialni partnerji so strokovno dobro podkovani in če želimo biti enakovreden partner, moramo imeti močno strokovno službo.

Sindikat delavcu zagotavlja varstvo pravic iz kolektivne pogodbe, brezplačno pravno pomoč in varstvo posredovanje in pomoč v posredovalnicah dela, hranilnicah in posojilnicah, solidarno pomoč iz skladov, počitnice v objektih sindikalnega turizma, ugodno nabavo v trgovinskih organizacijah. Zaradi vsega tega se splača biti član sindikata.

Jožica Kacin

Izobraževanje in usposabljanje za kakovost

»V tej novi ekonomiji bodo uspešne organizacije spoznale, da so informacije najpomembnejše sredstvo in zaposleni najpomembnejše premoženje.« (Naisbertt, Megatrends)

Zanimiva misel, kateri moramo dodati samo to, da so zaposleni najpomembnejše premoženje predvsem takrat, ko so izobraženi in usposobljeni za svoje delo. Uvajanje višjih zahtev kakovosti za začne in konča na traku, kajti največji problem pri uvajanju nove filozofije na področju kakovosti ni v tem, ker zaposleni kakovosti ne poznamo, temveč v tem, ker mislimo, da jo poznamo.

Ko razpravljamo o kakovosti v bistvu razpravljamo o ljudeh. Lahko kupite licenco ali tehnologijo, toda kakovosti ne morete kupiti. »Kakovost ni skupek opravi, podprtih s pravilnikom ali navodili, temveč je dosežek odnosa in ravnanja vseh sodelujočih v podjetju. Kakovost so ljudje!« (Alexsander)

Odnos ljudi do novih rešitev pa je odvisen predvsem od njihove izobrazbe. Zato bi moralo izobraževanje zajeti vse zaposlene in ne le posameznike. Posamezniki ne morejo narediti ničesar, če se ne spremeni celotno gledanje v podjetju.

Za zagotovitev kakovosti je torej potrebna izgradnja menedžmenta kakovosti, katerega najpomembnejši člen je človek in njegova motivacija. Ob tem pa se moramo zavedati, da s kampa-

njskimi rešitvami le prikrivamo probleme in ne pridemo nikamor, kvečjemu zamorimo še tiste, ki imajo voljo.

Vedno moramo imeti pred seboj dejstvo, da se vse spreminja. Edina stvar, ki je stalna, je sprememba. Znanje, ki je bilo včeraj napredno, je danes zastarelo. Izdelek, ki je bil včeraj vrhunski, je danes povprečen, jutri pa ga ne bo več mogoče prodati. Številni strokovnjaki za kakovost poudarjajo nenehno potrebo po izobraževanju in usposabljanju ter trdijo: »Kakovost se prične in konča z izobraževanjem! Izobraževanje je srce kakovosti!«

V naši družbi pogosto enačimo usposabljanje in izobraževanje. Vendar pa je med tema pojmovoma razlika, predvsem v zvezi s kakovostjo. Razlika je ta, da usposabljanje poučuje spretnosti, potrebne pri vsakdanjem delu, medtem ko izobraževanje nudi osnovo in ustvarja novo kulturo. To pride do izraza v kritičnih trenutkih, ko se je treba pravilno odločiti.

Dejstvo je, da z izobraževanjem in usposabljanjem dobimo svoje strokovnjake, tako nam strokovnosti ni potrebno kupovati drugod.

Naj zaključim z mislijo P. B. Crosbyja: »Kakovost je skladnost z zahtevami. Kakovost ni le prava stvar, ampak je zastonj. In ni le zastonj, je najbolj dobičkonosna proizvodnja linija, kar jih imamo.«

Lidija Kržišnik

Pogovarjamo se z Matejo Debeljak

Mateja Debeljak se je v Alpini kot vršilka dolžnosti direktorice finančno računovodskega sektorja zaposlila v mesecu aprilu. Končala je Ekonomsko univerzo v Ljubljani ter opravila izpite za podiplomski študij MBA – poslovanje in organizacija – smer finance. Čaka pa jo še magistrska naloga. Pravi, da točne teme še nima določene, bo pa povezana z Alpino.

Delo življenje: Za začetek, kako je potekel vaš študij?

Mateja Debeljak: Prvo pogodbo o štipendiranju sem z Alpino kot štipenditorjem sklenila že leta 1987, ko sem pričela s šolanjem na Srednji družboslovno jezikovni šoli v Škofji Loki. Tega sem uspešno končala in se leta 1991 vpisala na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani kot redna študentka. Visokošolski študij, smer finance, sem na omenjeni fakulteti končala 2. 9. 1996 z uspešno opravljenim zagovorom diplomske naloge (naslov diplomske naloge: »Prevzemi podjetij v Sloveniji po odpravi družbene lastnine«, mentor prof. dr. Dušan Mramor, komisija prof. dr. Ivan Ribnikar).

Nadpovprečni študijski rezultati so mi odprli možnost takojšnje-ga podiplomskega magistrskega študija, ki ga razpisuje Ekonomska fakulteta v Ljubljani. Zaradi prigovorov mentorja prof. dr. Dušana Mramorja in odprtja novih možnosti strokovnega razvoja, sem se tako odločila za vpis MBA podiplomskega študijskega programa Poslovanje in organizacija, smer finance, za katerega mi je fakulteta podelila status redne študentke.

Nove možnosti, ki so se odpirale z nadaljevanjem študija niso bile enake tistim, ki mi jih je tedaj ponudila Alpina, zato sem se odločila za vračanje štipendije.

Delo življenje: Toda pot vas je kljub temu pripeljala prav v Alpino?

Mateja Debeljak: Ob študiju sem se prehodno redno zaposlila v manjšem podjetju, kjer so mi zaupali vodenje financ in računovodstva (pomoč knjigovodji pri zahtevnejših opravilih, priprava zaključnega računa, kontakt z bankami, priprava elaboratov in dokumentacije za najemanje posojil). Spomladi letos sem na podiplomskem študiju opravila zadnji izpit. V skladu z zastavljenimi cilji sem tedaj nameravala zamenjati službo in se zaposliti na odgovornejšem mestu v kreditnem od-

Mateja Debeljak

delku ene izmed slovenskih bank. S tega področja sem nameravala napisati tudi magistrsko nalogo.

Dogovore z bankami je v aprilu prekinilo povabilo generalnega direktorja Alpine, ki je zaradi podaljšanja porodniške odsotnosti ene izmed ključnih oseb v finančno računovodskem sektorju moral poiskati novo kadrovske rešitve. Pogodbena razmerja je želel spreminiti v trajno zaposlitev. Ponudil mi je delovno mesto direktorice financ in računovodstva, ki je bilo prazno že dalj časa.

Ponudba je bila nekoliko izven mojih zastavljenih ciljev. Ker pa je narava dela direktorja financ in računovodstva v večjem poslovnem sistemu podobna tistim, ki bi ga sicer želela opravljati v banki, sem ponudbo sprejela. Pri odločitvi me je dodatno vzpodbujalo dejstvo, da vodstvo daje zadostno podporo mojemu delu, da bo delo ustvarjalno in da bom imela možnosti za nadaljnji razvoj in izobraževanje.

Delo življenje: Katere so bile vaše prve naloge v finančno računovodskem sektorju?

Mateja Debeljak: V obdobju odkar sem se v Alpini redno zaposlila, smo v naši službi večji del svojega časa namenili davku na dodano vrednost, aktivnostim v zvezi z dokapitalizacijo in dolžniškim financiranjem s strani Evropske banke za obnovo in razvoj ter vsakodnevnim delovnim nalogam,

»Skupaj s sodelavci želimo finančno računovodsko službo oblikovati v sodobno službo, kakršne poznamo v uspešnih podjetjih razvitega sveta,« pravi direktorica sektorja. Na sliki: Majda Mahnič, Vilma Klemenčič, Majda Pivk in Anica Oblak.

povezanim z zagotavljanjem likvidnosti in računovodskimi poročili.

Delo življenje: Kaj načrtujete za naprej?

Mateja Debeljak: V prihodnje bomo med drugim usmerjeni predvsem v razvoj finančno računovodskega sektorja v smislu optimiziranja delovnih nalog in povečevanja učinkovitosti ter izgradnji celostne informacijske podpore za potrebe poročanja in od-

ločanja v podjetju. Skupaj s sodelavci želimo oddelek preoblikovati v sodobno finančno in računovodsko službo, kakršne poznamo v uspešnih podjetjih razvitega sveta. Kot takšna bi se v Alpini tudi finančno računovodski sektor uvrstil med nosilce, ki spodbujajo in podpirajo uspešnejše poslovanje podjetja.

Jožica Kacin

Evropska banka nakazala sredstva za dokapitalizacijo

Evropska banka za obnovo in razvoj je po junijskem sklepu skupščine o dokapitalizaciji, 30. julija nakazala 352 milijonov SIT. Vložena sredstva bomo uporabili izključno za investicije. Vplačilo bo sledil sklep o vpisu v sodni register, izdaja delnic in vpis v delniško knjigo Alpine, ki jo vodi Klirinško depotna družba. Tako bo Evropska banka za obnovo in razvoj tudi formalno pravno postala delničar Alpine.

V Žireh je bila kot vsako leto v osnovni šoli krvodajalska akcija. Udeležilo se jo je 465 krvodajalcev, od tega 193 iz Alpine.

Doris Erznar Metelko: »Vedno znova opažam, da ne znamo izreči pohvale.«

Nimamo vsak dan prilike srečati človeka, ki bi se poglobljeno ukvarjal s komuniciranjem in bi poznal to področje tako podrobno kot Doris Erznar Metelko, ki je en dan vodila delavnico za mojstre oddelkov. Poprosili smo jo, da nam pove nekaj svojih izkušenj tudi za naš časopis.

Delo življenje: Večkrat sodelujete na takih delavnicah, kaj je njihov namen?

Doris Erznar Metelko: Na teh delavnicah se pogovarjamo o vodenju, komunikaciji med ljudmi, motivaciji in reševanju problemov. To ni le predavanje, temveč sodelujejo vsi udeleženci in skozi pogovor pridemo do različnih ugotovitev in spoznanj.

Delo življenje: Veliko se ukvarjate s supervizijo, kaj je to?

Doris Erznar Metelko: To je metoda, ki se ukvarja s tem, kako naj ravna človek, ki dela z ljudmi in je zaradi tega velikokrat postavljen pred različne probleme, odločitve, strese in nasprotja. Združujem znanje iz supervizije, ki sem si ga pridobila na študiju v Holandiji, z izkušnjami z dolgoletnim delom z ljudmi.

Delo življenje: Pri delu se veliko srečujete z ljudmi, kaj opažate?

Doris Erznar Metelko: Večkrat me povabijo na podobne delavnice v različna podjetja. Bila sem npr. v Gorenju, Krki, Muri, v Iskri, v nekaterih slovenskih zdraviliščih, zavodih... Opažam šibke odnose med ljudmi, kar načenja varnost in prinaša nelagodje. Tako stanje je lahko tudi eden izmed razlogov za bolniške odsotnosti.

Pogosto se dogaja, da v podjetjih niso urejene meje pooblastil posameznika, tako da se ne ve, kaj se od njega sploh pričakuje. To pa slabo vpliva na delo.

Premalo upoštevamo tudi spoznanje, da je človek celota in da ne moremo zahtevati, da bi bil samo

delavec. Vsak ima tudi svoje zasebno življenje in na delo pride tudi s težavami iz tega okolja. Čeprav časi temu niso naklonjeni, mora delodajalec to upoštevati.

V preteklosti smo bili navajeni, da se je z delavci veliko pogovarjalo, o vsem so sodelovali. Zdaj gre razvoj v povsem drugo smer in v mnogih primerih opažamo, da je stikov in informacij med sodelavci, pa naj bo to med enakimi ali nadrejenimi, premalo. Zaradi tega se pogosto slabo poznajo in prihaja do odtujenosti. Truditi se moramo, da tudi na delu

ohranjamo nek enakovreden, človeku primeren odnos.

Delo življenje: Kaj je še pomembno pri odnosih v podjetjih in med ljudmi na splošno?

Doris Erznar Metelko: Ob stikih z ljudmi vedno znova opažam, da ne znamo izreči pohvale. Sodelavcu je potrebno dati pozitivno spodbudo. Vodja mora ugotoviti, kje je sodelavec dober in mu to tudi povedati. Seveda pa ne gre tudi brez konstruktivne kritike, vendar mora biti izrečena v pravem času in na pravi način.

Jožica Kacin

Na delavnici, ki jo vodi Doris Erznar Metelko. Kako si podajamo roke? V ospredju Roman Fortuna in Anica Mlinar

Ivo Likar, nekdanji poslovodja Alpine v Velenju: »Še vedno se čutim Alpinca.«

Ob odprtju prenovljene prodajalne v Velenju sta bila med povabljenimi gosti tudi dolgoletna delavca Alpine zakonca Likar. Ivo Likar je bil poslovodja v prodajalni Velenje od njenega začetka pa do leta 1996, ko se je upokojil. Kot prodajalka je v prodajalni v Velenju delala tudi njegova žena Ivanka. Sedaj oba uživata zasluzeni pokoj, vendar še vedno mladostna in polna energije; in s srcem še vedno Alpinca. Zato sta v praznični opravi, kot so včasih rekli, prišla tudi na odprtje prenovljene prodajalne in sta ponosna na to, da je nujna prodajalna dobila tako lepo podobo. Iva Likarja smo poznali tako v centrali kot prodajalci, saj je bil vsa svoja leta v Alpini, dejaven na vseh področjih. Pa še nekaj je, kar tudi ni zanemarljivo. Svojo delovno pot je začel v Alpini in jo po štiridesetih letih dela, v Alpini tudi končal. In zato bi bilo škoda, da bi ne izkoristili prilike in malo pokramljali z njim, saj zna povedati marsikaj zanimivega.

Delo življenje: Ivo, sedaj ste upokojeni. Najprej standardno vprašanje. Kako preživljate upokojenske dni?

Ivo Likar: Imam zanimivo in pestro življenje. Dolgčas mi nikdar ni. Ko sem odhajal v pokoj sem sicer pomislil, kaj bom počel ves dan, saj sem bil prej osem ur na delu. Toda sedaj ugotavljam, da mi zmanjkujeta časa. Že vrsto let sodelujem pri moškem pevskem zboru Kajuh, ki bo naslednje leto praznoval osemdesetletnico in se že pripravljamo na jubilejni koncert. Prav danes zvečer pa imamo nastop na občinski reviji pevskih zborov z naslovom Pozdrav pomladi.

Delo življenje: In kaj še počnete?

Ivo Likar: Z ženo tudi veliko planinariva. Kar dvakrat sva že prehodila slovensko planinsko transferzalo. Bili smo tudi na Gloggnoknerju, v Pirinejih, V Tatrah na Češkem, na grškem pogorju Olimp.

Tudi ko sem doma, mi ni dolgčas. Rad se ukvarjam z vnučki. Imam dve vnukinji in enega vnuka, v starosti od devet let pa do pet mesecev. Dopoldne, ko so starši v službi, z ženo paziva nanje.

Z veseljem se odpravim tudi na vrt ali pa postorim kaj v stanovanju. Dan si zapolnim s tem, kar rad delam in prav je, da ima človek nekaj časa tudi zase.

Včasih pridem v mesto in tedaj se kdaj ustavim tudi v prodajalni. Skupaj popijemo kakšno kavico. Tudi to so lepi trenutki.

Delo življenje: Ivo poln energije in veselega duha. Kar nekako bi rekla, da je se v vas preliva primorski značaj?

Ivo Likar: Res je. Doma sem iz Tomaja, v deželi terana na Primorskem (Krasu). V naši družini je

Ivo Likar

bilo sedem otrok, sedaj pa smo razpršeni po vsej Sloveniji.

Delo življenje: Kako pa vas je pot zanesla v Velenje?

Ivo Likar: Začel sem kot prodajalec v Solkanu v Novi Gorici. Nato sem odšel v prodajalno v Ljubljano. Iz Ljubljane sem se preselil v Idrijo, kjer sem bil petnajst let in tam spoznal tudi ženo.

Še na zdravje novi prodajalni in vsakemu posebej. Ivanka Likar, Ivo Likar in direktor domače prodaje Primož Kopač.

Že tedaj se mi je dozdevalo, da bi lahko naredil še kaj več. To je ugotavljalo tudi takratno vodstvo. Najprej smo se pogovarjali, da bi odšel za poslovanje v Celje. Tam je v pokoj odhajal tedanji poslovodja Šket. Nato pa mi je Izidor Reje, ki je bil tedaj direktor, predlagal, da bi odšel v Velenje, kjer je Alpina namerala odpreti novo prodajalno. Pogovoril sem se z ženo in odločila sva se, da se odpravimo na pot. Najprej sem šel v Velenje sam. Prve dni sem stanoval kar v hotelu, kasneje pa smo dobili stanovanje v bloku, tako da smo se s celo družino preselili sem. Tako smo od leta 1975 v Velenju.

Delo življenje: Poslovodja prodajalne v Velenju ste bili kar dvaindvajset let. V tem času se je zgodilo gotovo mnogo zanimivega.

Ivo Likar: Seveda. So lepi, zanimivi trenutki, včasih pa pridejo tudi težave. Toda danes je vesel dan in ker ravno odpiramo prenovljeno prodajalno, sem se spomnil dogodka izpred dvaindvajsetih let, ko smo odprli to prodajalno. Prideta dva imenitna gospoda in vprašam ju, kaj želita. Enega sem poznal. Bil je Leskovšek Luka. Pohvalil je našo prodajalno, ki je bila za tiste razmere res lepo urejena. Še danes se spominim njegovih besed: »Ja Žirovci pa znajo!« je dejal. Drugi gospod pa je bil legendarni velenjski župan Nestl Žgank. Ker pa nisem bil iz Velenja, ga nisem poznal. Nič kaj mu ni bilo všeč, ko sem ga, ko si je kupil čevlje in želel, da bi mu jih poslali na dom, vprašal za njegovo ime, priimek in naslov. No, tako sem spoznal tudi župana mesta Velenje; v dolgoletni delovni dobi, pa tudi mnoge druge ljudi.

Delo življenje: Kaj nam boste povedali za konec?

Ivo Likar: Najraje bi zaključil kar z besedami Luka Leskovška. »Žirovci pa znajo!«. Vesel in ponosen sem, da ima Velenje tako lepo prodajalno. Kljub temu, da sem upokojen, me na Alpino veže mnogo spominov in še vedno se čutim »Alpinca«. To tudi ni čudno, saj sem z Alpino preživel kar štirideset let.

Delo življenje: Ivo, še veliko lepih trenutkov. Predvsem pa, bodite zdravi in še naprej z optimizmom gradite drobne, a pomembne trenutke, v jesenskem mozaiku življenja.

Jožica Kacin

Žirovski študentje radi potujejo

Že od aprila lahko v centru Žirov vidite poseben kažipot. Postavili smo ga žirovski študentje. Ker veliko potujemo, smo se odločili, da usmerimo puščice v tista mesta, kamor je že stopila noga članov Kluba žirovskih študentov. Razdalje, ki so pripisane pri vsakem mestu, označujejo zračno razdaljo od Žirov do določenega mesta. Pri postavljanju je sodelovala večina naših članov.

Miha Pivk

Takole so žirovski študentje obešali table. To delo so zaupali Mitju Modicu

V slovo Antonu Planincu

V mesecu juniju smo se za vedno poslovili od dolgoletnega upoko-

jenca in delavca Alpine Antona Planinca.

Anton Planinc je bil eden izmed starostov upokojencev Alpine, rojen leta 1911.

Kot kvalificiran čevljar je svoj kruh v Alpini pričel služiti februarja 1948. leta. Najprej je delal v montažnih oddelkih, pozneje – od leta 1966 dalje je kot visokokvalificiran izdelovalec spodnjih delov obutve opravljal delo v kopitarni. Upokojil se je oktobra 1969. leta.

Svoja upokojenska leta je preživljal v domačem okolju na Fužinah. V mesecu juniju smo se od dolgoletnega upokojenca Alpine Antona Planinca za vedno poslovili.

Svojcem pokojnika izrekamo globoko sožalje, delavci in upokojenci bomo dolgoletnega delavca in upokojenca Alpine Antona Planinca ohranili v dobrem in lepem spominu.

Tomažu Kavčiču v slovo

Konec julija nas je presenetila vest, da je za vedno odšel od nas naš

dolgoletni delavec in upokojenec Alpine Tomaž Kavčič iz Vrsnika.

Tomaž Kavčič je bil rojen leta 1925 na Vrsniku. V Alpini je najprej delal v letih 1949 in 1950, nato je odšel v Železarno Jesenice in v Zidgrad v Idrijo, vendar se je leta 1957 ponovno vrnil v Alpino.

Kot visokokvalificiran kovač je Tomaž Kavčič v Alpini delal predvsem v kovaški delavnici, kjer se je skupaj s sodelavci učil kovaške spretnosti za čevljarsko industrijo. Čez leta je bilo njegovo stalno delovno mesto na izdelovanju sekalnih nožev.

Iz tega delovnega mesta je leta 1986 odšel tudi v pokoj.

Sedaj je prišel čas, ko se moramo za vedno posloviti od našega dolgoletnega delavca in upokojenca Tomaža Kavčiča. Ob teh težkih trenutkih domačim izrekamo globoko sožalje, našega delavca in upokojenca Tomaža Kavčiča pa bomo ohranili v dobrem in lepem spominu.

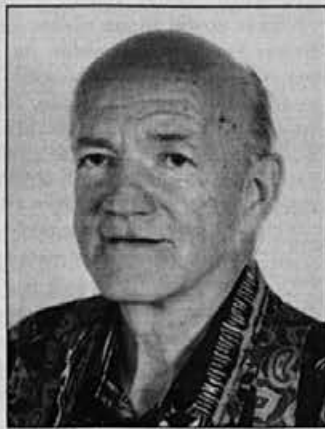
Pred dopusti še seja občinskega sveta

V juliju se je na 4. redni seji sestel občinski svet. Glede na obsežni dnevni red je bilo pričakovati, da se bo seja zavlekla pozno v noč, vendar je teklo kot po maslu. Res, da so nekaj točk kot so poslovni prostori P'r Matic, ki so last občine Žiri, pogodba za najem poslovnih prostorov v Partizanu za skavte, zaradi tehničnih razlogov preložili na naslednjo sejo. Tudi kritični so bili ponekod, vendar je bila razprava upravičena in jedrasta.

Ena izmed pomembnejših točk je bila tudi izvolitev podžupanov. Prav tu je bilo nekaj pripomb, da se dva potrebujeta župana in še dva podžupana? Čeprav svetniki pri tem vprašanju niso bili enotni, pa je glasovanje pokazalo, da je temu tako. Za podžupana za področje infrastrukture je bil izvoljen Anton Oblak, za področje družbenih dejavnosti pa Marko Mrlak.

Sprejeli so sklep o povišanju ekonomske cene za vrtec, kar bo pomenilo tako povečanje stroška za starše otrok, ki so v vrtcu, tudi za občino. Družja sta tudi mala šola in potujoči vrtec. Imenovan je bil svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Obravnavali so prostorsko problematiko otroške in ginekološke ambulante v Žireh. Razdelili so sredstva za področje športa otrok. Tako so nekaj denarja namenili tudi za tečaj predšolskih otrok za plavanje, za tečaj smučanja, za poletno, planinsko in zimsko šolo v naravi. Dano je bilo poročilo o dejavnostih na področju komunale v prvem polletju ter pojasnjeno, da bodo konec avgusta naredili pregled del ter plan za nadaljnje aktivnosti na področju asfaltacije cest. Izbran je bil tudi ponudnik za ureditev kabelaškega sistema v kraju. Svetniki so se spet lotili že večkrat pogrevane in nikoli rešene teme žirovskega grba. Mogoče bo šlo tokrat zares, saj so sklenili, naj komisija za kulturo v poskrbi za izdelavo osnutka. To delo naj bi zapeljali strokovnjaki, med drugim tudi predsedniku Slovenskega rodoslovnega in grboslovnega društva g. Petru Hawlini. Poslanec Vincencij Demšar, ki se običajno tudi udeleži sej občinskega sveta, je opozoril, na sodelovanje Žirovcem, pri izbiri imena za čipko. V Idriji so že sprejeli pravilnik v zvezi s tem in lahko bi se zgodilo, da bi področje bivše škofjeloške občine, kjer je čipkarstvo dobro razvito, potegnili krajši konec.

Jožica Kacin

Antonu Podobniku v slovo

V prvih dneh avgusta je med nas odjeknila vest, da je umrl naš dolgoletni delavec in upokojenec Alpine Anton

Podobnik iz Starovaške ulice v Žireh. Anton Podobnik je bil rojen leta 1932 v Novi vasi pri Žireh. Po končani osnovni šoli je obiskoval obrtno šolo za poklic kvalificiranega čevljarja.

Svojo delovno pot je v Alpini pričel leta 1954 in je najprej delal v montažnih oddelkih. S poklicem kvalificiranega čevljarja in vsakodnevni pridobitveni znanjem, je uspešno opravljal različno zahtevna dela v proizvodnji. Leta 1967 je opravil izpit za visokokvalificiranega izdelovalca spodnjih delov obutve ter napredoval v kontrolorja končnih izdelkov. To delo je opravljal do upokojitve leta 1987.

Antona Podobnika smo poznali kot dobrega delavca, očeta in moža, ki je prizadevno skrbel za družino z štirimi otroki. Leta tečejo in čas zahteva svoje. Antona Podobnika ni več med nami.

Svojcem in domačim izrekamo ob tej težki življenjski preizkušnji globoko sožalje. Lik dobrega delavca in kasneje upokojenca Antona Podobnika bo še dolgo živel v našem spominu.

KADROVSKE NOVICE

Junij 1999

V mesecu juniju so se zaposlili trije delavci, z delom pa je prenehalo šest delavcev.

V obratu Rovte je delo nastopila Dragica Menard. V šivalnici v Žireh pa Tatjana Čeru. V prodajalni Kranjska Gora je z delom ponovno pričel Roman Reš.

Delovno razmerje je zaključilo šest delavcev, in sicer Helena Tolar iz prikojevalnice, Ana Dolenc iz športne šivalnice, Marko Trček iz oddelka sekalnica, Bojan Štremfelj iz oddelka termoplasti,

Stanislav Klemenčič iz oddelka brizgana obutev in Marjan Trček iz vzdrževalne službe.

Julij 1999

Delo je po mirovanju pravic v oddelku termoplasti ponovno nastopil Kasim Huremovic. Delovno razmerje je v mesecu juliju prenehalo dvema delavcema. V obratu Gorenja vas je z delom prenehala Božica Pečar, iz nabave modne obutve pa Franc Mlakar.

Irma Dolenc

OB UPOKOJITVI:

Dolgoletnemu sodelavcu Francu Mlakarju iz nabave modne obutve želimo ob upokojitvi vse dobro, polno mero energije v vsakdanjem življenju, predvsem pa trdnega zdravja, dobrega počutja in zadovoljstva v domačem krogu ter da bi na prehojeno delovno pot v Alpini imel lepe spomine.

Julija so bile v Ledinah državne kmečke igre. Na njih so se pomerili mladi iz vse Slovenije. Pa tudi potem je bilo zelo zabavno, saj Agropop zna poskrbeti za »žur«.

Žirovski gasilci so lepo proslavili 110-letnico obstoja

Novo gasilsko vozilo je blagoslovil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode

Prostovoljno gasilsko društvo Žiri je letos praznovalo 110 letnico obstoja. Praznovanje se je pričelo s slavnostno sejo 24. junija, nato pa nadaljevalo z občinsko gasilsko vajo. Na njej so prikazali gašenje stavbe P'r Matic v centru Žirov. Osrednja prireditelja pa je bila v soboto, 3. julija. Pričela se je z gasilsko paradom. Nadaljevala se je s proslavo in slavnostnim prevzemom in blagoslovom novega

gasilskega vozila in obnovljenega gasilskega doma. Boter novega vozila je postal župan občine Žiri Bojan Starman, blagoslov pa je opravil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Slavnost se je končala z veselico z ansamblom Gašperji, ki so za dobro razpoloženje številnih obiskovalcev skrbeli pozno v noč.

Osrednje proslave so se udeležili vidni državni predstavniki, med nji-

mi državni sekretar Ministrstva za obrambo Miroslav Terbovc, predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eri, poveljnik Civilne zaštite republike Slovenije in predstavnik Ministrstva za obrambo Miran Bogataj, poveljnik Gasilske zveze Škofja Loka Metod Jamnik, ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode, ter predstavniki občine Žiri, gasilci, častni člani, predstavniki podjetij in mnogi krajanji, ki so se pridružili praznovanju.

Vse prisotne je pozdravil predsednik gasilskega društva Žiri Anton Beovič, ml. Povedal je, da je bilo pred sto desetimi leti v okviru občine Žiri ustanovljeno gasilsko društvo. To je poleg svojega osnovnega namena, varstva pred požarom, pokrivalo tudi druga področja družbenega življenja v kraju. Gasilska zavest je tudi danes v Žireh zelo živa in kot je rekel Anton Beovič: »Skoraj ni hiše da ne bi bil kdo gasilec.« Med drugim je spregovoril tudi častni član gasilskega društva Viktor Žakelj. S svojim darom za lepo besedo, je povedal nekaj spodbudnih misli ter med drugim zaželel, da bi tudi v industrijskem času, ko vstopamo v informacijsko družbo v Žireh imeli delo, pa tudi možnost za zabavo, končal pa z mislijo, da Žirovci nismo na koncu sveta, kot je to opevano v pesmi Žirovska, ampak sredi njega.

Osrednji govor je imel državni sekretar ministrstva za obrambo

Republike Slovenije Miroslav Terbovc, ki se je prav tako spomnil na leta, ko so se ustanovljala prva gasilska društva. To je navezal na današnji čas, ko 20. stoletje peša in izgublja svojo moč. Prineslo nam je vojne, razvoj tehnologije, Sloveniji pa tudi svojo državo, ki je kljub mladosti enakovreden partner drugim evropskim državam. Naša generacija države ni podedovala, ustvarili smo jo sami. Pa tega ne bi dosegli, če ne bi bilo pisateljev, čitalništva, pesnikov... in če se ne bi začela prebujati gasilska zavest. V Metliki je bilo pred sto tridesetimi leti ustanovljeno prvo gasilsko društvo. Ljudje so preko njega in v njem uresničevali kulturne potrebe. Slovenija je šla skozi obdobje kraljevine, monarhije, socializma, gasilstvo pa je ostalo.

Tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode je spregovoril o vrednotah, ki so povezane s prostovoljnimi delom in kulturo. Prepričan je, da še veljajo in da jih ohranimo in z njimi živimo tudi naprej. »To je najbolj trdno zagotovilo naše srečne prihodnosti,« je dejal ter zaželel, da bi Žirovci ostali taki kot smo. »Slovenija vas potrebuje, cerkev vas potrebuje,« je zaključil, nato pa blagoslovil novo gasilsko vozilo.

Jožica Kacin

Bron za Saša Jereba na evropskih olimpijskih dnevih mladih

Sašo Jereb s trenerko Olgo Štriba
Foto: Tomaž Mlakar

Od 9. do 16. julija so v Esbjergu na Danskem potekale 5. poletne olimpijske igre mladih. Žirovec Sašo Jereb je bil spet uspešen. Osvojil je bronasto kolajno. V petek, 16. julija se je vrnil v Žiri, kjer smo mu pripravili sprejem. Najprej je Saša Jereba pozdravil župan občine Žiri Bojan Starman, ki je uspešnemu športniku

čestital za tako velik uspeh. Spregovoril je tudi znani slovenski judoist, ki ima tudi najvišji mojstrski pas v Sloveniji, trener Jože Škraba. Jože Škraba je družinski prijatelj Jerebovih. Sašo stoji ob strani in mu gostoljubno nudi tudi prenočišče, v dne, ko zaradi šolskih obveznosti v gimnaziji v Škofji Loki in oddaljenosti Žirov, ostane kar v Ljubljani, kjer trenira pri Olimpiji. Spregovoril je tudi predsednik judo kluba Olimpije Matjaž Polajnar in Brane Vuzem, selektor, ki je mlade športnike vodil na tekmovanju na Danskem. Na sprejem je prišla Olga Štriba, ki našega Saša Jereba zelo uspešno trenira. Prisrčno je bilo srečanje z ostalimi mladimi judoisti Olimpije. Sašo je bil vesel tudi čestitk žirovskih judoistov s trenerjem Robertom Pečelinom na čelu. Naj zaključim z besedami, ki sem jih izrekel na sprejemu: »Danes, ko Sašo prihaja domov z Olimpijade mladih z bronasto medaljo smo veseli tudi Žirovci, posebno tisti, ki se z judom ukvarjamo in mu še enkrat čestitamo za podvig. Obenem pa ne smemo pozabiti očeta Milana, mojstra Škraba in vseh ostalih trenerjev, ki so prispevali, da je dober športnik. Mislimo, da bo Sašo tudi naprej krojil zmage na blazinah v Sloveniji, Evropi ter tako predstavljaj Slovenijo, Olimpijo in Žirovce po svetu.«

Tone Mlakar

Bombe so nepremagljive

Tudi na petem evropskem prvenstvu plesnih skupin (pom pon), ki je bilo v Berlinu, se žirovske Bombe niso dale. Spet so plesale kot znajo le one in prišle domov z zlatimi medaljami. Punce, čestitamo!

Kolofon

„DELO ŽIVLJENJE“ je glasilo Alpine Žiri. Ureja ga uredniški odbor: Jana Eržnožnik, Slavko Kristan, Jana Peterneš, Ivo Pivk, Rada Žakelj, Jožica Kacin – glavna in odgovorna urednica. Fotografije: J. Kacin. Naklada: 2.200 izvodov. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj